

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 158

гр. Варна , 17.06.2021 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ в закрито заседание на седемнадесети юни, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател:	Радослав Кр. Славов
Членове:	Дарина Ст. Маркова Мария Ив. Христова

като разглежда докладваното от Мария Ив. Христова Въззивно частно търговско дело № 20213001000288 по описа за 2021 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.274 от ГПК.

Образувано е по частна жалба от Н. П. Д. и СТ. ИВ. АНДР., чрез адв.Д., срещу постановеното определение №260302/15.03.2021г. по т.д.№446/2018г. на ВОС, с което производството е прекратено като недопустимо.

В жалбата се твърди, че определението е неправилно и незаконосъобразно. Неправилно при постановяването му съдът е приел, че с влизане в сила на решението по г.д. №2267/2019г. на ВОС е отпаднал правния интерес на ишците от предявените в производството искове. В мотивите на решението е посочено, че за ишците е налице правен интерес от завеждане на иск пред съда за установяване на ипотечното право, при положение, че са ипотекарни кредитори с непогасени вземания, като ипотеката, която обезпечава вземането е заличена без тяхно съгласие. Решението се основава на приетото ТР №7/2013г. на ОСГТК на ВКС, според което на вписване подлежат актове за недвижими имоти /за вещни права върху недвижими имоти/, като относно ипотечното право това са актове за учредяването, съществуването и погасяването на задълженията по ипотеката, каквото може да е и влязло в сила съдебно решение. Прието е още, че е допустим иск, който да установи съществуването на ипотечното право, какъвто е и настоящият казус.

Ишците по делото А. и Д. имат правен интерес да бъде установено съществуването на ипотечното право, както и че право на страната е да избере пътя на своята защита. Конститутивния ефект на заличаване на ипотеката не може да се преодолее с ново вписване, но този ефект ще бъде преодолян с вписване на влязло в сила решение, с което е признато ипотечното им право, респ. формира интереса от предявения иск за установяване

недействителността на прехвърлителната сделка, сключена между други лица.

За наличието на правен интерес в жалбата е направено позоваване на постановеното определение по ч.т.д.№1999/2016г. на ВКС.

По същество се претендира отмяна на обжалваното определение и връщане на делото за продължаване на съдопроизводствените действия.

Ответникът „Варна груп“ ЕООД с писмен отговор, чрез адв.М., оспорва жалбата като неоснователна. Излага, че определението на ВОС е правилно, законосъобразно и постановено въз основа на събраните по делото доказателства.

Наличието на правен интерес за ищците от предявения спрямо него установителен иск е задължителна процесуална предпоставка, която следва да е налице в хода на цялото производство по разглеждането му. Липсата на интерес изключва правото на иск, поради което определението е законосъобразно.

От събраните по делото доказателства се установява по безспорен начин обстоятелството, че в отношенията на страните по делото ипотеката е заличена законосъобразно и конститутивния погасителен ефект на това заличаване не може да се преодолее с ново вписване. Извън отречените права, за ищците няма друг интерес от водене на предявения иск.

Правилна е преценката на съда за недопустимост и на втория предявен иск. След заличаване на вписаната ипотека не може да се обоснове интерес на ищците за оспорване на придобитите от последния приобретател права върху недвижимия имот. Изложените в жалбата аргументи са ирелевантни за настоящия спор, а цитираната практика е неотнормативна към производството.

По същество се претендира отхвърляне на жалбата и потвърждаване на прекратителното определение. Претендира се и присъждане на направените по делото разходи, за които е приложен списък по чл.80 от ГПК.

Ответникът „Емкей Инвест“ ООД с писмен отговор, чрез адв.В., оспорва същата като неоснователна. Излага, че определението е правилно и законосъобразно. При постановяването му съдът е приел, че предмет на разглеждане са два установителни иска: срещу първите двама ответници за установяване на нищожност на сключения между тях договор, на основание чл.26, ал.1 и ал.2 от ЗЗД и срещу третия за установяване на ипотечното право на ищците по отношение на него. По делото не е предявен иск за установяване на ипотечни права спрямо първите двама ответници. Качеството на ищците на ипотекарни кредитори обосновава и правния им интерес от предявените установителни иски.

Приключването с влязло в сила решение на производството по г.д.№2267/2019г. на ВОС и формираната сила на пресъдено нещо за законосъобразното заличаване на ипотеката,

от която ищците черпят права, води до загуба на качеството им на ипотекарни кредитори за процесния имот, което има сила на пресъдено нещо между ищците и първия ответник, като страни в производството. Същото е обвързващо и по отношение на останалите страни в настоящото производство, които са последващи приобретатели на имота. Те без да докажат нови правопораждащи факти /каквито няма/ ищците не могат да имат права спрямо правоприемниците на първия ответник, които не са имали срещу самия него.

По същество се претендира отхвърляне на жалбата и потвърждаване на прекратителното определение на ВОС. С молба вх.№941/17.05.2021г. ответникът е направил искане за присъждане на направените по делото разноски, на основание чл.78, ал.4 от ГПК, за които са представени: списък по чл.80 от ГПК и доказателства за извършването им.

Ответникът по жалбата Н. Н. Х., редовно уведомена, не е депозирала писмен отговор и не изразява становище по същата.

Частната жалба е подадена в срока по чл.274 от ГПК и е допустима.

Съдът след преценка на изложените в жалбата съображения и материалите в преписката от т.дело №446/2018г. на ВОС, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Производството пред ВОС е образувано по предявени иски /уточнени с молби от 04.04.2018г. и 30.04.2018г./ от Н. П. Д. и СТ. ИВ. АНДР., както следва: 1/ срещу «Варна груп» ЕООД и Н. Н. Х. за прогласяване нищожност на договор за даване вместо изпълнение сключен с нот.акт №59, т.І, рег.№1009, н.д.№41/08.03.2016г. на нотариус №520, с който е прехвърлено правото на собственост върху недвижим имот, представляващ ПИ с идентификатор 10135.1507.1118 по КК и КР на гр.Варна, ведно с построената в него масивна сграда, поради липса на предмет или основание при симулативно поето изпълняемо задължение, на основание чл.26, ал.1 и ал.2 от ЗЗД;

2/ срещу «Емкей инвест» ООД за установяване ипотечни права, по реда на чл.173 от ЗЗД, върху недвижим имот придобит от ответника въз основа на нот.акт №6, т.IV, рег. №7871, н.д.№492/18.12.2017г., представляващ ПИ с идентификатор 10135.1507.1118 по КК и КР на гр.Варна, ведно с построената в него масивна сграда, при твърдения за липса на противопоставими права на праводателите му и недобросъвестност при придобиване на имота преди новото вписване на ипотека.

В исковата молба са изложени твърдения, че с договор за ипотека по нот.акт №107, т.2, рег.№4405, н.д.№307/2008г. «Варна Груп» ЕООД, представлявано от л Д.а С. е учредило в полза на У.Р.С. ипотека върху собствения на дружеството недвижим имот - ПИ с идентификатор 10135.1507.1118 по КК и КР на гр.Варна, ведно с построената в него масивна сграда, за обезпечаване на задължението на л Д.а С. към кредитора в размер на 2 900 000евро по договор за продажба на дружествени дялове.

С два договора за цесия от 02.03.2011г., с нотариална заверка на подписите, У.Р.С. е продал на всеки един от ищите част от вземането си към Л.Д.а С. по договора за продажба на дружествени дялове от 25.08.2008г. в размер от по 100 000 евро. Договорите за цесия са вписани по партидата на собственика на имота на 02.03.2011г.

С влязло в сила решение по т.д.№38/2013г. на ОС – Габрово е отхвърлен предявения иск от У.Р.С. срещу Л.С. за приемане за установено съществуването на вземането на ищеца за сумата от 97 791,50лв., частичен иск от целия размер от 2 900 000 евро по договор за продажба на дружествени дялове от 25.08.2008г. В решението е прието, че по силата на сключения между страните договор Л.С. е заплатила на ищеца сумата по договора за прехвърляне на дружествени дялове в размер на 2 900 000 евро и към датата на предявяване на иска /28.12.2012г./ ищецът няма качеството на кредитор на Л.С..

С решение по т.д.№51/2013г. на ОС – Габрово Л. Д.а С. е осъдена да заплати на всеки един от ищите Н. П. Д. и СТ. ИВ. АНДР. сумите от по 100 000 евро, ведно със законната лихва върху главниците, считано от 16.02.2011г. до окончателното им изплащане, както и на сумите от по 77 836,86лв. – дължимо обезщетение за забава за периода от 17.10.2009г. до 22.08.2013г. Главниците са дължими по договор за прехвърляне на вземания от 16.02.2011г. Със същото решение производството по предявения от У.Р.С. срещу Л.С. осъдителен иск е прекратен като недопустим, предвид влязлото в сила решение по т.д.№38/2013г. на ОС – Габрово.

Въз основа на влязлото в сила решение по т.д.№38/2013г. на ОС – Габрово, «Варна Груп» ЕООД е направило искане за заличаване на договорната ипотека, учредена върху собствения му недвижим имот в полза на У.Р.С..

С определение по ч.г.д.№238/2016г. на ВОС отказът на съдията по вписванията е отменен и е постановено заличаване на ипотеката, с оглед влязлото в сила решение, с което е отхвърлен искът за установяване вземането на кредитора, за което е учредено обезпечението.

Въз основа на горното, с разпореждане на съдия по вписванията при ВРС от 02.03.2016г. е постановено заличаване на ипотека №107, т.2, рег.№4405, дело 307/2008г. на нотариус К.К..

С договор за даване вместо изпълнение, обективиран в нот.акт №59, т.І, рег.№1009, дело 4/08.03.2016г. «Варна груп» ЕООД е прехвърлило правото на собственост върху процесния недвижим имот - ПИ с идентификатор 10135.1507.1118 по КК и КР на гр.Варна, ведно с построената в него масивна сграда, на Н. Н. Х.. Договорът се атакува като нищожен поради липса на предмет или основание при симулативно поето задължение – чл.26, ал.1 и 2 от ЗЗД.

С договор за покупко – продажба от 18.12.2017г., по нот.акт №6, т.ІV, рег.№7871, дело №492/2017г., Н. Н. Х. и М. ИВ. Х. са прехвърлили процесния недвижим имот на

«Емкей инвест» ООД. По отношение на последното дружество се претендира установяване съществуването на ипотечното право на ищите върху придобития от него имот, поради липса на противопоставими права на праводателите, евентуално поради недобросъвестност на приобретателя, придобил права преди ново вписване на неоснователно заличената ипотека.

Правния интерес от предявените иски произтича от обстоятелството, че със сключените договори за цесия всеки един от ищите по делото е придобил качеството ипотекарен кредитор по отношение на «Варна груп» ЕООД, респ. на неговите правоприемници. Твърди се, че ипотека върху процесния недвижим имот е незаконосъобразно заличена – без тяхното съгласие, като кредитори.

Качеството им на ипотекарни кредитори обосновава интереса от предявените иски – за прогласяване нищожността на прехвърлителната сделка от ипотекарния длъжник, както и за установяване на ипотечните им права по отношение на последващия приобретател – «Емкей инвест» ООД, поради липсата на противопоставими права на праводателите му и неговата недобросъвестност при придобиване на имота.

Производството по делото е било спряно, на основание чл.229, ал.1, т.4 от ГПК, до приключване с влязъл в сила акт на производството по г.д.№2604/2018г. на ВКС, I г.о.

От приложените по делото преписи от постановените в хода на производството по преюдициалния спор съдебни актове и от справката в деловодните системи на съдилищата, се установява, че предмет на производството по посоченото дело е била претенция, предявена от Н. П. Д. и СТ. ИВ. АНДР. срещу «Варна груп» ЕООД, с правно основание чл.90, ал.1, предл.3 от ЗКИР, за приемане за установено в отношенията между страните, че не съществува вписаното от Съдията по вписванията при ВРС заличаване на договорна ипотека по нотариален акт №107, т.2, рег.№4405, дело 307/2008г. на нотариус К.К. върху процесния недвижим имот - ПИ с идентификатор 10135.1507.1118 по КК и КР на гр.Варна, ведно с построената в него масивна сграда.

Претенцията е отхвърлена с постановеното решение по г.д.№2267/2019г. на ВОС, недопуснато до касационно обжалване с определение №244/10.05.2019г. по г.д. №2604/2018г. на ВКС, I г.о.

С обжалваното определение №260302/15.03.2021г. съдът е прекратил производството по делото като недопустимо, поради липса на правен интерес и активна легитимация на ищите.

Разгледана по същество частната жалба е основателна.

Абсолютна процесуална предпоставка за предявяване на иск по чл.26 от ЗЗД, съответно за чл.173 от ЗЗД е наличието на правен интерес. Същият е необходим за предявяването на всички иски, но за установителните законодателят го предвижда

изрично, особено когато се касае за иск предявен от трето лице, което не е страна по сделката, предмет на производството.

В практиката на ВКС, се приема, че за да съществува интерес от установителен иск е достатъчно да се оспорва претендирано от ищеца право или да се претендира отричано от него право, щом правата на ищеца зависят от съществуването или несъществуването на спорното правоотношение /Решение № 155/19.03.2010 г. по гр.д. № 4829/2008 г., I V г.о./. Правен интерес е налице и когато прогласяването на нищожността по съдебен ред ще има за пряка последица установително действие спрямо имуществения патримониум на разпоредилия се отчуждител, свързано с материално право на ищеца, по отношение на конкретното имущество /Решение № 576/30.09.2010 г. по гр.д. № 1803/2009 г., III г.о./.

Наличието или липсата на правен интерес се преценява според това, какво ищецът сочи за спорните отношения между него и ответника в исковата молба и в зависимост от тези твърдения съдът следва да определи съществува ли правен спор, кои са надлежните страни по него и съществува ли за ищеца правен интерес от търсената защита /Решение № 384/12.10.2012 г. по гр.д. № 368/2012 г., IV г.о./.

По въпроса допустимо ли е предявяване на чужди права чрез иск и допустим ли е иск за недействителност на сделка, предявен от лице, което не е страна по сделката също е налице трайно установена практика, представляваща задължителна такава по реда на чл.290 от ГПК. Съобразно даденото в нея разрешение по приложението на чл. 26, ал.2 ГПК (чл. 15, ал.2 ГПК отм.) никой не може да предявява пред съд чужди права от свое име, освен в изрично предвидените от закона случаи на процесуална субституция. Третото лице, което не е страна по сделката разполага с иск за прогласяване на нищожността ѝ, само, когато с извършване на сделката правната му сфера е засегната /гр.д. № 1604/2011 г. на ВКС, IV г.о./.

С оглед на така изложеното, съдът намира, че правен интерес от установителния иск е налице единствено, когато според твърденията в исковата молба правният спор засяга пряко или косвено имуществената сфера на ищеца. В случаите когато установителното действие на съдебното решение не би засегнало притежавани или претендирани от ищеца права, не е налице правен интерес от установителен иск.

В конкретния случай посочения от ищите правен интерес произтича от качеството им на ипотекарни кредитори, в чиято полза е учредена ипотека върху притежавания от ответника „Варна груп“ ЕООД недвижим имот, с който дружеството се е разпоредило, респ. за установяване на това си качество по отношение на последния приобретател.

С влизане в сила на решението по по г.д.№2267/2019г. на ВОС, с което е отхвърлена претенцията на ищите срещу «Варна груп» ЕООД за установяване не съществуването на вписаното от Съдията по вписванията при ВРС заличаване на договорната ипотека върху процесния недвижим имот, качеството им на ипотекарни кредитори по отношение на имота е отречено. Ипотеката е законосъобразно заличена и погасителния ефект на заличаването е

настъпил в отношенията между страните.

С оглед на това, съдът счита че прогласяването на недействителността на сделката, с която «Варна груп» ЕООД е прехвърлило на Н. Н. Х. правото на собственост върху процесния недвижим имот няма да има за последица възникване на право на всеки един от ищите да се удовлетворят от стойността на имота, доколкото ответникът/прехвърлител не е техен длъжник. Ето защо, решението по предявения иск за нищожност няма да се отрази непосредствено в тяхната правна сфера.

Заличаването на договорната ипотека обосновава липса на интерес и от втория предявен иск за установяване на ипотечните права на ищите по отношение на последния приобретател на имота. Евентуалното му уважаване не би довело до възникване на право на ищите да впишат съществуващата в тяхна полза ипотека, предвид разпоредбата на чл.166 от ЗЗД. Дори, съдебното решение да се приеме като основание за вписване, то не са налице останалите необходими условия, в частност изискването към момента на вписването имотът да е собственост на лицето, което отговаря за обезпечения дълг, а именно лицето учредило ипотека. Приобретателят/ответник придобил имота след заличаването ѝ, по реда на чл.179 от ЗЗД, безспорно не е такова лице, тъй като спрямо него заличената ипотека не е противопоставима, а самият той не отговаря за дълга /в този смисъл е и ТР №3/2018г. на ОСГТК на ВКС/.

Независимо от изложеното, съдът намира че определението за прекратяване на производството по делото следва да бъде отменено, поради настъпил в хода на производството нов факт.

С молба вх.№1424/15.06.2021г. жалбоподателите са представили заверени преписи от определение №3240/07.12.2018г. по ч.г.д.№2631/2018г., с което е потвърдено определение за отказ на съдия по вписванията при ВРС постановено по заявление вх.рег. №27063/07.10.2018г. от Н. П. Д. и С.Т. ИВ. АНДР. за подновяване на договорна ипотека, вписана с нот.№148, т.ХХV, рег.30136/2008г. на АВ. Същото е отменено с определение №60224/03.06.2021г. и делото е върнато на съдията по вписванията при ВРС за вписване в книгите по вписванията при ВРС на подновяването на договорна ипотека по заявление вх.рег.№27063/07.10.2018г. Към настоящия момент няма данни дали вписването на ипотека е извършено.

Подновяването на договорната ипотека ще обуслови наличие на интерес от прогласяване нищожността на атакуваната прехвърлителна сделка и установяване на ипотечните права на ищите по отношение на последния приобретател на ипотекирания имот. Останалите въпроси за реда на вписванията и противопоставимостта на новото вписване са по същество на спора, които следва да бъдат разгледани при постановяване на решението.

Посоченото обстоятелство обосновава отмяна на прекратителното определение и

връщане на делото за продължаване на съдопроизводствените действия, включително и за проверка допустимостта на исковете, произтичаща от новото вписване на ипотека в полза на ищите върху процесния недвижим имот.

Разноски в настоящото производство не следва да бъдат присъждани.

Воден от горното, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ определение №26032/15.03.2021г. по т.д.№446/2018г. на ВОС.

ВРЪЩА делото на ВОС за продължаване на съдопроизводствените действия.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____